

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)

สรุปแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ระหว่างเนื้อหาข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายการวิจัยคุณลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต
ในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ				ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
	ผศ.ดร.ฐิตียา เนตรวงษ์	ดร.พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์	อาจารย์พีร์ พวงมะลิ	คะแนนรวมเฉลี่ย	
ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร นิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 1.ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรับรองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน..... 2.ท่านคิดว่า เมื่อเกิดประชาคมอาเซียนจะส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานทางวิชาชีพกฎหมายรวมถึงผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทกฎหมาย..... 3.ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษา เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน..... 4.ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคอาเซียน เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน..... 5.ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียน.....	+1 +1 0 0 +1	+1 +1 +1 +1 +1	+1 +1 +1 +1 +1	1 1 0.67 0.67 1	ควรถามเกี่ยวกับรายวิชานิติศาสตร์และอาเซียนอาเซียน(ฐิตียา) ควรถามเกี่ยวกับรายวิชานิติศาสตร์และอาเซียนอาเซียน (ฐิตียา)

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ				ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
	ผศ.ดร.ฐิตยา เนตรวงษ์	ดร.พันธ์เทพ วิตอนันต์	อาจารย์พีร์ พวงมะลิ	คะแนนรวมเฉลี่ย	
ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิต ของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 1. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบ อาชีพ และชีวิตประจำวันได้..... 2.คุณธรรม จริยธรรม ของนักกฎหมาย..... 3. ความรับผิดชอบต่อสังคม..... 4.ความคิดสร้างสรรค์..... 5.เทคนิค ทักษะการทำงาน..... 6.บุคลิกภาพที่ดี..... 7.ความเป็นเลิศทางวิชาการ..... 8.ทักษะทางภาษาต่างประเทศ.....	+1 +1 +1 +1 +1 +1 +1 +1	+1 +1 +1 0 +1 +1 +1 +1	+1 +1 +1 +1 +1 +1 +1 +1	1 1 1 0.67 1 1 1 1	
ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียน การสอนของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตใน ประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน 1.เอกสารตำราเข้าใจง่าย..... 2.การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน..... 3.การจัดการให้มีห้องสมุดและฐานข้อมูลต่างๆ ทางกฎหมาย..... 4.การจัดการให้มีแหล่งข้อมูลต่างๆของ ต่างประเทศ..... 5.การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นความสามารถ เฉพาะทาง..... 6.การจัดให้มีห้องปฏิบัติการวิชาชีพ.....	-1 +1 +1 +1 0 +1	+1 +1 +1 +1 +1 0	0 +1 +1 +1 +1 +1	0 1 1 1 0.67 0.67	เพิ่มเติมรายละเอียดให้ ไปเกี่ยวข้องกับประชาคม อาเซียน ทุกข้อ เพราะข้อคำถามเป็นข้อ คำถามทั่วไปสำหรับการพัฒนา หลักสูตรต่างๆ ไป ไม่ได้เชื่อมโยง เข้าสู่ประเด็นอาเซียน (ฐิตยา)

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ				ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
	ผศ.ดร.ฐิตยา เนตรวงษ์	ดร.พันธ์เทพ วิตอนันต์	อาจารย์พัชร พวงมะลิ	คะแนนรวมเฉลี่ย	
7.การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านการทำวิจัย.....	+1	0	+1	0.67	
8.การจัดให้มีแหล่งข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของอาเซียน.....	+1	+1	+1	1	
9.การจัดให้มีผู้บรรยายที่มีประสบการณ์ความสามารถ จากภายนอกเข้ามาบรรยายให้แก่ผู้เรียน.....	0	+1	+1	0.67	
10.การจัดการให้มีการเพิ่มเติมสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษา.....	0	+1	+1	0.67	
11.การจัดให้มีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักกฎหมาย.....	+1	+1	+1	1	
12.การพัฒนานักศึกษาโดยการให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การบริการวิชาการของหลักสูตร การทำวิจัยของอาจารย์ในหลักสูตร เป็นต้น	+1	0	+1	0.67	
13.การใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา.....	+1	+1	+1	1	

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง ดังนี้

- ข้อคำถามทุกข้อให้เป็นข้อคำถามที่เชื่อมโยงกับประชาคมอาเซียน เช่น การจัดให้มีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักกฎหมายในประชาคมอาเซียน ฯลฯ (ฐิตยา)
- ตัวอย่างข้อคำถามนี้ “การใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา” ปกติหลักสูตรทั่วๆ ไปก็ต้องทำ แต่ถ้าเป็นหลักสูตรเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน จะตั้งข้อคำถามอย่างไร จะมีวิธีการอย่างไรที่เหนือกว่าหลักสูตรทั่วๆ ไป (ฐิตยา)
- ข้อที่ใช้ได้และควรดำเนินการตามลักษณะแบบนี้คือ “การจัดให้มีแหล่งข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของอาเซียน” (ฐิตยา)
- อาจพิจารณาถึงคุณสมบัติความเป็นสากล (Internationality) ของนิติศาสตร์บัณฑิตของหลักสูตรหรือของสถาบันการศึกษาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของคำถามด้วย(พัชร)

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผศ.ดร.ฐิตียา เนตรวงษ์
อาจารย์ประจำหลักสูตรบรรณารักษ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. ดร.พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์
อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. อาจารย์พีร์ พวงมะลิ
อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

แบบสอบถาม ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หรือกรอกข้อมูลลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง
2. อายุ ☐ 1) อายุ 21-30 ปี ☐ 2) อายุ 31-40 ปี
☐ 3) อายุ 41-50 ปี ☐ 4) อายุมากกว่า 50 ปี
3. วุฒิการศึกษา ☐ 1) ปริญญาตรี ☐ 2) เนติบัณฑิต ☐ 3) ปริญญาโท
4. อาชีพ ☐ 1) นิติกร ☐ 2) พนักงานที่เกี่ยวกับกฎหมาย
☐ 3) ผู้ประกอบการบริษัทกฎหมาย
☐ 4) ทนายความ ☐ 5) ผู้ประกอบการ
☐ 6) ผู้พิพากษา ☐ 7) อัยการ
☐ 8) ข้าราชการ
☐ 9) อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. ระดับตำแหน่งในปัจจุบัน
☐ 1) ผู้บริหาร/ผู้อำนวยการกองขึ้นไป
☐ 2) หัวหน้างาน / ฝ่าย / แผนก
☐ 3) ผู้ปฏิบัติงาน
6. ระดับรายได้บาท/เดือน

ส่วนที่ 2 ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ตามระดับความเห็นของท่านมากที่สุด

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ประเด็นคำถาม คิดว่าควรมีการพัฒนา	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรับรองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
2. ท่านคิดว่า เมื่อเกิดประชาคมอาเซียนจะส่งผลต่อตลาดแรงงานทางวิชาชีพกฎหมาย รวมถึงผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพกฎหมาย					
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษา เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน					
4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคอาเซียน เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน					
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียน					

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะบัณฑิตของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โปรดเลือกและจัดลำดับจากตัวเลือกด้านล่างมา 3 ข้อ และจัดอันดับ 1-3 โดยที่อันดับที่ 1 คือ เห็นด้วยมากที่สุดและลดลงมา 2,3 ตามลำดับ

- 1. สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และชีวิตประจำวันได้
- 2. คุณธรรม จริยธรรม ของนักกฎหมาย
- 3. ความรับผิดชอบต่อสังคม
- 4. ความคิดสร้างสรรค์
- 5. เทคนิค ทักษะการทำงาน
- 6. บุคลิกภาพที่ดี
- 7. ความเป็นเลิศทางวิชาการ
- 8. ทักษะทางภาษาต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

[illegible]

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต

ในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โปรดทำเครื่องหมาย ✕ ในช่องที่ท่านเห็นว่า ไม่จำเป็น (ในกรณีไม่ต้องแสดงถึงระดับความจำเป็นในข้อนี้ๆ)

และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านเห็นว่า จำเป็น (ในกรณีขอให้แสดงถึงระดับความจำเป็นในข้อนี้ๆ)

ลำดับที่	ประเด็นคำถาม	ไม่จำเป็น		จำเป็น	ระดับความจำเป็น				
					มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
					5	4	3	2	1
1.	การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน								
2.	การจัดการให้มีห้องสมุดและฐานข้อมูลต่างๆ ทางกฎหมาย								
3.	การจัดการให้มีแหล่งข้อมูลต่างๆ ของต่างประเทศ								
4.	การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นความสามารถเฉพาะทาง								
5.	การจัดให้มีห้องปฏิบัติวิชาชีพ								
6.	การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านการทำวิจัย								
7.	การจัดให้มีแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของอาเซียน								
8.	การจัดให้มีผู้บรรยายที่มีประสบการณ์ความสามารถจากภายนอกเข้ามาบรรยายให้แก่ผู้เรียน								
9.	การจัดการให้มีการเพิ่มติมสยวิชที่เกี่ยวกับภาษา								
10.	การจัดให้มีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักกฎหมาย								
11.	การพัฒนานักศึกษาโดยการให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การบริการวิชาการของหลักสูตร การทำวิจัยของอาจารย์ในหลักสูตร เป็นต้น								
12.	การใช้ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนของนักศึกษา								
ข้อเสนอแนะอื่นๆ									
.....									
.....									
.....									

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

1.2.2 รูปแบบจัดการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด การเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน

1.2.3 การส่งเสริม

1.2.4 มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมใดบ้างที่ส่งเสริมให้ได้บัณฑิตตาม คุณลักษณะพึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย

1.2.5 คุณลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตที่อยากให้เป็นจากการพัฒนาหลักสูตร นิติศาสตรบัณฑิตครั้งต่อไป

ส่วนที่ 2 พัฒนาการของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตและการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรเพื่อรับรองการเข้าสู่อาเซียน

2.1. พัฒนาการของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในมหาวิทยาลัยของท่านมีความเป็นมาอย่างไร

.....

.....

.....

2.2. ลักษณะหลักสูตรในปัจจุบันแตกต่างไปจากอดีตในประเด็นสำคัญอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.3 อนาคตของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยท่านจะเป็นอย่างไรแล้วอนาคตของภาพรวมหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.4. ถ้าหลักสูตรนิติศาสตร์ของท่านเตรียมความพร้อมรับอาเซียนอย่างไร และหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยควรเตรียมความพร้อมรับอาเซียนอย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ปัจจุบันหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตของท่านได้ดำเนินการอย่างไรบ้างต่อการเป็นหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประชาคมอาเซียน

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใดของท่านที่เป็นการรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน
ปัจจุบัน อนาคต

[illegible]

3.2 ท่านมีวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเพื่อการรองรับเป็นประชาคมอาเซียน

[illegible]

3.3 รายวิชาที่จำเป็นของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนคือ วิชาใด

[illegible]

3.4 การเตรียมความพร้อมของหลักสูตรนิติศาสตร์ในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

3.5 ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในภาพรวมของประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก จ

สรุปการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

โครงการวิจัย เรื่อง ลักษณะของนิติศาสตร์บัณฑิตเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์
บัณฑิตแห่งประเทศไทย เพื่อต้อนรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558

ในวันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม 2556 เวลา 13.00-16.00 น.

ณ ห้องประชุม KM มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

.....

การกล่าวเปิดงาน อาจารย์พรเพ็ญ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : ลักษณะของนิติศาสตร์บัณฑิตเพื่อวิเคราะห์ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตแห่งประเทศไทย เพื่อต้อนรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้มุ่งเน้นการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตที่ใช้เวลา 4 ปีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยที่คณะผู้วิจัยทำแบบสอบถามด้วยจากผู้ประกอบการตามประเภทของแต่ละภูมิภาค 4 ภาค ซึ่งมี ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ นอกจากนี้ผู้วิจัยก็ได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับคณะบดีคณะนิติศาสตร์หรือหัวหน้าโปรแกรมหรือประธานหลักสูตรนิติศาสตร์ทั้งหมด 8 ท่าน โดยที่เกณฑ์การคัดเลือกก็แล้วแต่ตามมหาวิทยาลัยและประเภท อย่างเช่น มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ รวมถึงราชภัฏ และเอกชนด้วย และสุดท้ายที่จะวัดกันในวันนี้คือการสนทนากลุ่ม สำหรับอาจารย์คณะนิติศาสตร์และรวมถึงอาชีพอื่นๆด้วยเช่น พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา รวมถึงทนายความ แล้วก็เจ้าหน้าที่องค์กรต่างประเทศ ซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้ตัวแปรบริบทของอาเซียน กำกับกับการเรียนการสอนของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องรายวิชาหรือคุณลักษณะของบัณฑิตที่จบ หรือรวมถึงการพัฒนาหลักสูตรด้วยว่าควรจะพัฒนาด้านไหนต่อไปที่จะเข้าสู่อาเซียน ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมาจากโครงการวิจัยนี้คือทำให้ทราบถึงแนวคิดประจำหลักสูตรที่อยู่ในสังกัดแต่ละคณะที่แตกต่างกัน

อาจารย์สุภาภรณ์ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : ประเด็นอยากขอความคิดเห็นจะเน้นในส่วนในเรื่องรายวิชาที่มีความสำคัญ ส่วนใหญ่มหาวิทยาลัยต่างๆให้ความสำคัญในรายวิชาที่นักศึกษาเรียนแล้วนำรายวิชาไปประกอบอาชีพได้ จะเน้นในส่วนของอาชีพที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นในส่วนของนิติกร ทนายความ ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ ก็จะเน้นในส่วนของการสัมภาษณ์งาน รายวิชาที่ให้ความสำคัญในการประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย (อยู่ในเอกสารหมายเลข 1) ให้ความสำคัญในเรื่องของเกี่ยวกับจริยธรรม ในส่วนของหลายที่ก็จะให้ความสำคัญในรายวิชาของกฎหมายว่าความด้วยศาลจำลอง กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ กฎหมายเอกชนระหว่างประเทศ

อาจารย์ กิตติ (อาจารย์จากมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย) : กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศกับกฎหมายเอกชนระหว่างประเทศมีความแตกต่างกับกฎหมายคดีเมืองอย่างไร

อาจารย์สุภาภรณ์ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : ได้ให้คำตอบว่า ถ้าเป็นกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ ก็เป็นเรื่อง วิธีพิจารณาคดีปกครอง ในส่วนของรัฐธรรมนูญว่าหากว่าเปิดประเทศแล้วเข้ามาสู่อาเซียนแล้วจะสามารถดำเนินการอย่างไรให้นักศึกษาทราบ จะเน้นวิธีการสอน

อาจารย์สุภาภรณ์ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : ถามในส่วนความคิดเห็นของตัวแทนจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า ในส่วนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการเน้นหรือให้ความสำคัญในส่วนไหนเป็นพิเศษเกี่ยวกับกฎหมายอาเซียน

อาจารย์เข้มทอง (อาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) : ในช่วง 3-4 ปีหลัง อย่างแรก ที่เห็นเป็นรูปธรรมเน้นเป็นกฎหมายอาเซียนโดยให้ลงในส่วนของวิชาเลือก ซึ่งอยู่ในส่วนของกฎหมาย ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ถามว่ามีในส่วนของวิชาอื่นบ้างไหมตอบเลยได้ว่ามีซึ่งอยู่ในส่วนของกฎหมาย แรงงาน แล้วก็อยู่ในส่วนของกฎหมาย Pubic International Law และอยู่ในส่วนของกฎหมาย ระหว่างประเทศแผนกคดีเมืองจะมีการพูดถึงมากขึ้น แต่ถามว่ามีการเน้นขอบเขตของเนื้อหามากขึ้น ไหม ขอบเขตของเนื้อหานั้นไม่มีการเน้น ส่วนของเนื้อหาทั้งหลายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาการเปิดเสรี อาเซียนกันนั้นมีการเน้นมากขึ้นในรูปแบบเป็นวิชาเลือกเสรี ทั้งนี้จะมีเนื้อหาที่เพิ่มเข้ามา

อาจารย์ไถยจนาท (อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเกริก) : การเรียนการสอนจะเป็นในลักษณะเดียวกับมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยของรัฐ ตัววิชาที่จะกำหนดออกมาชัดเจนคือ เดิมอาจจะสร้างมา เป็นแค่ตัวเลือก แต่ว่าในส่วนของวิชาพื้นฐานซึ่งทางกฎหมายจะมีวิชาพื้นฐานค่อนข้างเยอะ จะเข้ามาใน ลักษณะที่ว่ากฎหมายแต่ละตัวเนื่องจากเรียน ถ้านี่จะเป็นจุดที่จะยึดก่อเกี่ยวเรื่องของอาเซียน ทางเลือกนั้นก็เข้ามาอยู่ใน Out line ในรายวิชาด้วยอย่างน้อยก็คือ จะต้องเกี่ยวข้องเพิ่มในรายวิชาที่ มาก ในเรื่องของแรงงานที่จะเข้ามา แต่ละคนที่จะเพิ่มมากขึ้น เรื่องของภาษาอังกฤษก็มีความสำคัญ แต่เดิมเป็นการนำร่องเอาไว้ในเมืองนอกจะพัฒนานักศึกษาในลักษณะเพิ่มรายวิชาภาษาอังกฤษให้เพิ่ม มากขึ้นกับนักศึกษา เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรแต่เพื่อเพิ่มทักษะมากขึ้น ก็จะเป็นปัญหาหลายตัวใน ส่วนของ INU ซึ่งในการเก็บหน่วยกิตครั้งหลังเพิ่มเป็น 3 หน่วยกิต ก็จะเรียนเป็นวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นวิชาเลือกจะทำให้ส่งผลต่อวิชาหลัก เพื่อที่จะได้เพิ่ม รายวิชาให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้จะเป็นวิชาเลือกที่จะทำให้ส่งผลต่อการลดหน่วยกิตลงเพื่อที่จะขยายวิชา เรียนให้เพิ่มมากขึ้น แต่ข้อเสียก็มีอยู่ว่าเวลาน้อยรายละเอียดมาก ดังนั้นในรายวิชากฎหมายอาเซียน ถ้าเราไปเรียนในวิชาเลือก ห้ามจำกัดก็มีในส่วนของวิชาเลือก เช่นนี้เราเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ฉะนั้นก็จะยากที่จะจัดเป็นวิชาเลือกเสรี การที่จะเลือกเสรีก็จะยากก็คงจำเป็นต้องใช้วิชาการพยายาม บอกให้ลงในวิชาเลือกที่สำคัญๆท้ายที่สุดคือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องไปในทางอาเซียนมีความจำเป็น หลายอย่างที่จะให้เป็นรายวิชาเลือก ถ้าฉะนั้นก็เป็นวิชาที่สามารถเรียนได้หมด

อาจารย์กิตติ (คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย) : เนื่องด้วยรายวิชาที่ เดิมมากขึ้นอาจมีผลทำให้กระทบกับรายวิชาแกนหลักได้ จึงต้องใช้วิธีการ โดยการลดรายวิชาหน่วยกิตให้ น้อยลงเพื่อที่จะได้ขยายวิชาเรียนให้เยอะขึ้น ก็คือการใช้วิธีลดจำนวนหน่วยกิตลงไป 2 หน่วยกิต เพื่อที่ เราจะได้สามารถขยายวิชาเรียนให้ได้เพิ่มมากขึ้น แต่ก็มีข้อเสีย คือว่า เวลาน้อยเพราะฉะนั้นการปรับแต่ง รายละเอียดเยอะๆ ขึ้นก็คงทำให้ยาก แต่ข้อจำกัดก็คือ เนื่องจากไปอยู่ในรายวิชาเนื้อหาวิชา คือ กฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนซึ่งให้ไปในทางสอดคล้องกับอาเซียน เพราะคิดว่าเป็นมีความสำคัญเป็นอย่าง ทั้งนี้ทางมหาวิทยาลัยเองก็ได้จัดให้เป็นวิชาเลือก แต่ก็ยังไม่ได้จัดการอย่างจริงจังสักเท่าไร แต่ทั้งนี้เนื่อง ด้วยการเรียนการสอนทางมหาวิทยาลัยเองก็ได้เน้นแบบให้นักศึกษาได้รู้ทุกเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายซึ่งถือ ได้ว่าเป็นความรู้พื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ให้เข้ากับชีวิตในอนาคตได้

อาจารย์เพียงจิต (อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต: คณະนิตศาสตร์เพ็งมีการก่อตั้งเป็นระยะเวลา 4 ปี เนื่องจากว่าหลักสูตรเพิ่งเปิดจึงยังไม่เคยมีการปรับปรุงหลักสูตร แต่ว่าในแต่ละปี การศึกษาก็มีจำนวนการออกที่มากเช่นกันเป็นประมาณถึง 50-60 เปอร์เซนต์ ต่อปี นักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาจากใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ภูเก็ต พังงา กระบี่ และจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งเนื่องจากว่าเด็กส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามจึงมีปัญหาด้านภาษาเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพูด เขียน อ่าน ซึ่งเป็นปัญหาเป็นอย่างมากเนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่จะใช้ภาษามลายูเป็นหลักจึงเป็นปัญหาในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ในชั้นเรียนบางครั้งจำเป็นต้องมีล่ามคอยแปลภาษาเนื่องจากมีปัญหาด้านการสื่อสาร จึงจำเป็นต้องมีล่ามเข้ามาช่วยแปลภาษา ทั้งนี้ในส่วนของเราเลือกเสรีเราได้มีการเชิญอาจารย์พิเศษจากสถาบันต่างๆหรืออาจจะเป็นที่ปรึกษา อัยการจากส่วนกลางเข้ามาบรรยายเป็นอาจารย์พิเศษบ้างบางครั้ง

นายเจษฎา (ผู้อำนวยการฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ): กล่าวว่าวัตถุประสงค์โดยรวมเป็นเพียงแต่ที่จะสร้างหลักสูตรเพื่อจะสร้างนักกฎหมายไปบริการในอาเซียน ถ้าตีความอย่างแรกคือ **หมวดแรก**คือ เป็นหมวดกฎหมายพื้นฐานพื้นฐาน ซึ่งเราจะไปทำงานคนในกลุ่มอาเซียน เราจะรู้เขาไหมว่าประเพณี แนวคิด สิ่งแรกที่ต้องทำก็คือ กฎหมายพื้นฐาน สิ่งเหล่านี้จะต้องมีซึ่งมันจะต้องมีการพัฒนาขั้นตอนต่อไปของอาเซียนเพราะฉะนั้นต้องมี ในเรื่องของกฎหมายพื้นฐานในเรื่องของความรู้พื้นฐานทั่วไป รวมทั้งในเรื่องต่างๆที่เห็นด้วยในเรื่องหลักแนวคิดของกฎหมายปฎิยาสาทว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพราะฉะนั้นถือว่าเป็นความรู้พื้นฐาน ซึ่งพอไปทำงานคนกลุ่มนี้จะต้องเรียนรู้ทั้งหมดทั้งนี้**หมวดที่ 2** เป็นความรู้เกี่ยวกับด้านกฎหมายซึ่งจะเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษวิธีพิจารณาความถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องใช้ ทั้งนี้ก็ยังมีกฎหมายการค้าหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจถือว่ามีความจำเป็นรวมถึงกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต รวมถึงการแข่งขันราคาทั้งหลายต้องมีการเรียนรู้ เพราะว่าวิชาเหล่านี้มันจะมีโอกาสที่จะนำไปใช้แน่นอน พวกนี้เป็นบทกฎหมายส่วนอีกหนึ่งส่วนหนึ่งที่น่าจะมีอาจจะแฝงที่น่าจะอยู่ในนิติปรัชญา หรือหลักวิชาชีพนักกฎหมาย หรือเรื่องจริยธรรมนักกฎหมาย ซึ่งอาจจะต้องเน้นเป็นพิเศษ โดยเอาแนวคิดของนิติปรัชญา และหลักวิชาชีพนักกฎหมายมารวมกัน ซึ่งอันนี้จะเป็นความคิดเห็นแนวคิดคร่าว

อาจารย์ไถยจนาท (อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเกริก): หลักสูตรนิติศาสตร์ (ซึ่งมีความคิดเห็นเดียวกับอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ที่ว่า การผลิตนักกฎหมายที่สอดคล้องในการเข้าสู่อาเซียน หรือกับการเปิดอาเซียนคิดว่า การปรับปรุงหลักสูตรนิติศาสตร์มีด้วยกัน 2 ส่วน คือ 1.การจัดหลักสูตรตาม สกอ. และ 2.การจัดหลักสูตรตาม ป.บัณฑิต ที่นี้มีปัญหาตามมาที่ว่า **ประเด็นแรก** ในมหาวิทยาลัยใหญ่คงไม่มีปัญหาอะไร เพราะบางวิชาอยู่ในวิชาบังคับและวิชาส่วนใหญ่ก็ยังอยู่ในส่วนของวิชาเลือกด้วยคิดว่าคงไม่มีปัญหาอะไรอยู่แล้วสำหรับมหาวิทยาลัยใหญ่ๆ แต่ปัญหาก็คือว่าปัญหาของมหาวิทยาลัยเล็กๆ เช่นกลุ่มราชภัฏจะสามารถทำมากน้อยแค่ไหนสำหรับวิชาเหล่านี้ เพราะในบางที่อย่างราชภัฏนครปฐม ที่นี้บางวิชาเด็กจะถูกบังคับให้เลือก ซึ่งก็จะมึประเด็นต่อมาเป็น**ประเด็นที่สอง**ที่ว่า แล้วการตัดรายวิชานั้นมันจะสารททำได้ในหลักสูตร 4 ปีได้ ซึ่งสอดคล้องกับน้ำหนักและความต้องการของ สกอ. และสอดคล้องกับเด็ก ซึ่งทั้งนี้ก็มีปัญหาต่อมาที่ว่า เป็น**ประการที่ 3** การคำนึงถึงศักยภาพของเด็กจะรับไว้ด้วยหรือเปล่าการจัดภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายสามารถพูดคุยภาษาอังกฤษกันได้คล่องแค่ไหน ปัญหาโดยเนื้อของแต่ละวิชาที่ดี แต่ว่าบางวิชาไม่สามารถที่จะเปิดได้ อย่างเช่นเท่าที่ดูซึ่งจะมีราชภัฏ

อุบลราชธานีที่เดียวที่สามารถเปิดกฎหมายแผนกบุคคลหรือแผนกคดีเมืองได้ถือเป็นวิชาที่สำคัญ ซึ่งในวิชานี้ถือเป็นวิชาที่บังคับมากๆ ในการที่เราจะต้องนำไปใช้กับในกรณีที่มีเรื่องของการประกอบอาชีพของคนต่างชาติ รวมถึง พวกสัญชาติ เรื่องสิทธิของคนต่างด้าว เรื่องการบังคับของแนวคำพิพากษาของศาลระหว่างประเทศ เรื่องส่วนของการร้องชดเชย และเรื่องของกฎหมายพื้นฐานคดีบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่เราควรจะต้องรู้ ซึ่งลักษณะพวกนี้ถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ กับกรณีที่สั่งให้มีของจุดที่จะต้องปรับเปลี่ยนกฎหมายระหว่างประเทศ เนื้อหาดังกล่าวที่กล่าวมานี้ถือได้ว่าเป็นเนื้อหาที่ดี

นายชัชเวช (ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลชั้นต้น ประจำสำนักประธานศาลฎีกา) : จากการที่คณะผู้วิจัยได้ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรในสิงคโปร์มีวิชา IVO หรือการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ ควรเปิดวิชาที่เกี่ยวกับ ICT ทรัพย์สินทางปัญญา อาญาระหว่างประเทศ หากในกรณีผู้ร้ายข้ามแดนออกนอกราชอาณาจักรจะทำเช่นไร หรือศาลมีคำพิพากษาระหว่างประเทศ หรือการทำผิดระหว่างประเทศ กฎหมายเกี่ยวกับอาเซียน เช่นกฎหมายของประเทศต่างๆ หรือส่งนักศึกษาไปฝึกงานและเปลี่ยนประสบการณ์ หรือส่งนักศึกษาเรียนแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ IMC ข้อพิพาทระหว่างประเทศ กรณีจะทำอย่างไรให้ข้อพิพาทจบลง หากมหาวิทยาลัยสามารถจัดทำวารสารกฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัยก็จะเป็นการดี และมีการแลกเปลี่ยนวารสารกฎหมายระหว่างมหาวิทยาลัย ควรมีกฎหมายเกี่ยวกับความรุนแรงถือได้ว่าเป็นความสำคัญต่อการเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้รวมไปถึงการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับมุสลิมและวิถีปฏิบัติต่างๆ เนื่องจากจำเป็นต้องมีล่ามคอยแปลภาษาและนั่งฟังคำบรรยายในชั้นศาล

ความคิดเห็นของอาจารย์ท่านหนึ่งของผู้เข้าร่วม : ควบแน่นกฎหมายเอกชนเป็นกฎหมายสำคัญ แต่จัดอยู่ในวิชาเลือกเสรี หากสามารถจัดให้อยู่เป็นวิชาบังคับได้จะดีมาก ระเบียบการทำวิจัยน่าจะให้ความสำคัญกับ ICT เนื่องจากมีความสำคัญอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีวิชาเกี่ยวกับ ICT เปิดสอน กฎหมายภาษาอังกฤษเพื่อนักกฎหมายมีความสำคัญและจำเป็นมากในปัจจุบันที่ยังมีปัญหาด้านภาษาอยู่ นอกจากนี้แล้วกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ ในทางปฏิบัติเราไม่สามารถบรรจุให้นักศึกษาเรียนหมดได้ ดังนั้นเราต้องมองถึงศักยภาพนักศึกษาด้วย

นายธนชาติ (เจ้าหน้าที่ฝ่ายคุ้มครองข้าราชการผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ) : ในการศึกษากฎหมายเพื่อปรับใช้ให้เข้าสู่กับอาเซียน ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีมากเพื่อการก้าวหน้าในการศึกษา แต่การศึกษากฎหมายสำหรับวิชาบางอย่าง อยากให้นักศึกษาได้ทำการเรียนรู้ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับอาเซียน และการศึกษาภาษาอังกฤษที่กำลังจะเข้าสู่อาเซียน เพราะว่าอย่างสถานที่ฝึกงานบางที่ก็ต้องการนักศึกษาที่มีความสามารถและความชำนาญทางด้านภาษาเป็นอย่างมาก เช่น องค์การสหประชาชาติ ต้องการนักศึกษาที่มีความชำนาญทางด้านภาษารวมไปถึงวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก อีกด้านหนึ่ง คือความรู้รอบตัวของนักศึกษาซึ่งปัจจุบันมีน้อยมากโดยมากความรู้รอบตัวเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านนักศึกษาเรายังมีน้อยมาก จึงจำเป็นต้องมีความรู้รอบตัวอันเนื่องจากวัฒนธรรมประเพณีศาสนา แม้แต่กฎหมายในแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ถือว่ามีความจำเป็นที่จะต้องรู้เป็นอย่างมาก

นายทักษะ (ผู้จัดการฝ่ายระหว่างประเทศ สำนักงานกฎหมายสยามลีเกิล คอนซัลท์) : ถือได้ว่าทักษะความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษถือมีความสำคัญเป็นอย่างมาก รวมไปถึงวัฒนธรรม ประเพณีของคนในอาเซียน เหล่านี้ถือว่าเมื่อเข้าสู่อาเซียนแล้วความรู้เหล่านี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องรู้ และยิ่งรวมไปถึงการทำงานในกลุ่มสำนักงานกฎหมายต่างๆ อันถือถือว่าเป็นความคิดเห็นในกลุ่มขององค์กรที่มีความคิดเห็นในแบบเดียวกัน รวมถึงทัศนคติด้วย ทั้งนี้ยังมีในส่วน of ทักษะและด้านความรู้รอบตัว **ประเด็นต่อมา** คือส่วนของความรู้ทางด้านกฎหมายที่ได้ศึกษามา (หรือความถนัดของวิชาที่ศึกษามา) คำตอบที่ได้นั้นค่อนข้างตรงกัน คือการศึกษากฎหมายของศุลกากร ตรงนี้มีคนพูดถึงเยอะเหมือนกัน เพราะกฎหมายดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอยู่ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในระหว่างประเทศถือได้ว่ามีความจำเป็นที่ต้องใช้อย่างหนึ่ง รวมถึงกฎหมายแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนกับต่างประเทศ

นายเจษฎา (ผู้อำนวยการฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสหภาพนักกฎหมาย) – ประเด็นที่อยากจะตั้งขึ้นมา (ตามความคิด) คือ บางครั้งอาจให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษานิติศาสตร์ คือ ถึงเวลาแล้วหรือยังที่ประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงระบบนิติศาสตรบัณฑิตเป็นระบบการศึกษาแบบ J.D. ซึ่งมีระยะเวลาการศึกษา 6 ปี ถ้าจะเปลี่ยนเป็นระบบการศึกษาแบบ J.D. ก็ต้องระบุว่ามีการรับรองจาก สกอ.หรือไม่ เพราะหากไม่ผ่านการประเมินก็ไม่สามารถสอบตัวทนายได้ และไม่สามารถเรียนต่อเนติบัณฑิตฯได้ การจัดการเรียนการสอน การสอบ เป็นการเน้นวิธีการเรียนการสอนมากกว่าการขยายเวลาหรือเปิดหลักสูตรใหม่ หากจะเปลี่ยนระบบการศึกษาเป็น J.D. มีระยะเวลาเรียนถึง 6 ปี มันก็จะเป็นการเสียเวลาต่อนักศึกษาที่จะเรียนต่อหรือไปประกอบวิชาชีพ ซึ่งในทางปฏิบัตินักศึกษาบางคนเข้ามาเรียนบางคนต้องกั๊กเรียนซึ่งจะเป็นการเพิ่มปัญหาให้นักศึกษา เช่นนั้นเราจึงควร จะเน้นการเรียนการสอนและเปิดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อเข้าสู่อาเซียน

ความคิดเห็นของอาจารย์ท่านหนึ่งของผู้เข้าร่วม : เห็นด้วยกับความคิดเห็นนี้ เพราะว่า วิชาหลักหรือกฎหมายหลักที่อยู่ตรงนี้ แต่พูดถึง AEC กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ยังก็ต้องเรียนอยู่ดี เพราะถือว่ามีความสำคัญจึงทำให้เราต้องเรียนวิชาที่มากขึ้น แต่ถามว่าสุดท้ายแล้วเด็กนั้นจะสามารถเรียนได้มากแค่ไหน ตอบได้เลยว่าเรียนได้ไม่หมด ทั้งนี้อยากแนะนำเลยว่าให้เรียนตามความถนัดของผู้เรียน แต่อีกวิชาหนึ่งที่น่าสนใจคือ คอมพิวเตอร์

นายเจษฎา (ผู้อำนวยการฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสหภาพนักกฎหมาย) : เสริม ในการศึกษาในปัจจุบันนั้นคิดว่า จะเรียนแค่กฎหมายพวก วิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญาวิธีพิจารณาความคดีเด็กฯ หรือกฎหมายล้มละลายอย่างเดียวคงไม่พอแล้ว

อาจารย์พรเพ็ญ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : จากการที่กล่าวมาถือว่าได้มีการเห็นด้วยทุกคน ดูเอกสารหมายเลข 3 ประกอบ เป็นเรื่องที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นของรัฐ ของเอกชน รวมถึงราชภัฏ ซึ่งส่วนใหญ่เนื้อหาวิชาดังกล่าวจะติดในเรื่องของวิชาหลัก เนื่องจากทางมหาวิทยาลัยที่ติดใน 5 ลำดับ เช่นเอกสารหน้าที่ 4 เอกสารหมายเลข 3 อาทิเช่น ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีวิชาหลัก อยู่ด้วยกันทั้งหมด 77 หน่วยกิต เช่นเดียวกับทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งจะมี 77 หน่วยกิตเท่ากัน และในส่วนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวิชาบังคับ 94 หน่วยกิต กับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีวิชาบังคับอยู่ 42 หน่วยกิต แต่จะไปเน้นที่วิชาเลือกมากกว่า 36 หน่วยกิต ส่วนทางด้านภูมิภาคมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เน้นวิชาบังคับเลือกแค่

39 หน่วยกิต นอกนั้นจะเหมาะเป็นวิชาเลือกและวิชาเลือกเสรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวิชาบังคับ 96 หน่วยกิต ซึ่งส่วนใหญ่ถ้าเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่นแล้วจะมีหน่วยกิตประมาณ 140 หน่วยกิตขึ้นไป ส่วนวิชาบังคับของมหาวิทยาลัยบูรพาอยู่ที่ 88 หน่วยกิต หน้าสุดท้ายของเอกสารหมายเลข 3 เป็นตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของมหาวิทยาลัยต่างๆ ถ้าเป็น**วิชาบังคับ**ของมหาวิทยาลัยของรัฐอยู่ที่ 77 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยเอกชนมีอยู่ 90 หน่วยกิต ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏจะมีอยู่ที่ 88 หน่วยกิต ส่วน**วิชาเลือก**มหาวิทยาลัยของรัฐจะมีอยู่ที่ 20 หน่วยกิต ส่วนมหาวิทยาลัยเอกชน อยู่ที่ 3 หน่วยกิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏอยู่ที่ 10 หน่วยกิต หน่วยกิต มีความเหมาะสมกับค่าเฉลี่ยที่อยู่กับ 83 หน่วยกิต วิชาเลือกอยู่ที่ 16 หน่วยกิต เป็นหลักสูตรของ สกอ.

นายเจษฎา (ผู้อำนวยการฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ) : การประกอบวิชาชีพที่สำคัญที่สุดคือ เนติฯ กับ สภานายความซึ่งสองหน่วยงานนี้ซึ่งต้องมองในแง่ของกฎหมายสัมพันธ์ คือเรียนการเรียนแพ่ง เรียนกฎหมายอาญา เรียนวิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะต้องมีพื้นฐานตรงนี้ ถ้ามหาวิทยาลัยที่มีความกล้าหาญตามความคิดของผู้ให้ความเห็น คือว่าต้องมีการระบุอย่างชัดเจนว่าหลักสูตรไหนไม่ได้เรียนไปการว่าความ ซึ่งจะต้องมีการจัดหลักสูตรอย่างชัดเจน อยากประกอบอาชีพอะไรก็ศึกษาทางด้านนั้นโดยตรง แต่ถ้าเด็กคนไหนต้องการเรียน เนติฯ อย่างนี้ก็ต้องเรียนอีกด้านหนึ่ง ทั้งจึงอยากให้นักศึกษาได้เรียนพวกหลักวิชาชีพ (จริยธรรม) นิติปรัชญา เพราะเด็กที่จบไปนั้นจะไม่ค่อยมีความรู้ทางด้านพวกนี้ (พวกนี้ถือเป็นความคิดโดยส่วนตัว)

(บทสนทนาอย่างสั้น)

อาจารย์พรเพ็ญ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : ทั้งนี้ความคิดดังกล่าวถือว่าเป็นแนวความคิดแบบเดียวกับมหาวิทยาลัยเอแบค

อาจารย์เข้มทอง : (อาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) : ความคิดเห็นในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และวิธีการสอน คือใบปริญญาที่นักศึกษาได้ไปนั้นตัวนักศึกษาเองจะไม่มีความรู้ที่เพียงพอกับการที่ศึกษา มา ฉะนั้นแล้วนักศึกษานั้นจะต้องทำการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เองให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้การศึกษาของไทยกับของต่างประเทศนั้นมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ซึ่งดูแล้วนักศึกษาของเรานั้นไม่สามารถที่จะสู้นักศึกษาต่างประเทศได้เลย ทั้งเรื่องของความรู้ ความมีระเบียบวินัย ฉะนั้นแล้วนักศึกษาของเราต้องมีความปรับปรุงความรู้เป็นอย่างมาก

การศึกษาต่อในต่างประเทศ

อาจารย์พีร์ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : การศึกษาต่อในต่างประเทศทั้งนี้ผู้แนะนำเสนอได้มีประสบการณ์ตรงในการศึกษาต่อต่างประเทศทำให้หาข้อมูลในเชิงลึกได้ในครั้งนี้ ตามข้อมูลพื้นฐานจึงจะขอยกประเด็นที่น่าสนใจเป็นหลัก และยกประเด็นเปรียบเทียบในด้านการเรียนการสอน ในทางเรื่องของหลักสูตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1.หลักสูตรหรือตัววิชา และ 2.วิธีการเรียนการสอน โดยการศึกษาในเรื่องข้อหลักสูตรต่างประเทศที่จะยกขึ้นมา คือ ประเทศสิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา คือที่เมืองไทยในวิชาบังคับ ซึ่งแต่ละประเทศที่กล่าวมานี้จะมีการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งทั้งสองประเทศที่กล่าวมานี้จะมีการศึกษาที่มีความชัดเจนมาก คือวิชาบังคับ แต่ของเมืองไทยจะไม่มีวิชาการเขียน ทั้งนี้ที่เห็นในต่างประเทศจะทำการเน้นในเรื่องของการเขียน การวิจัยทางกฎหมาย การใช้เหตุผล และการวิเคราะห์ ตัวอย่าง คือประเทศสหรัฐอเมริกา โดยหลักสูตรนิติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาจะมีการควบคุมโดยพวกกลุ่มองค์กรนักศึกษากลาง และควบคุมโดยชั้นหนึ่งคือ ผู้ประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย โดยการศึกษาของเขานั้นจะจัดอยู่ในกลุ่มเล็กๆ และอยู่ในความควบคุมอีกชั้นโดยเนติบัณฑิตสภาของสหรัฐอเมริกา จะเป็นการศึกษาโดยจากการเขียนงานวิจัยทางด้านกฎหมายและการใช้เหตุผล โดยอาจารย์ผู้สอนจะเป็นคนหาหัวเรื่องแล้วให้นักศึกษาทำการหาข้อมูลและทฤษฎีเอง ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะตนทำการศึกษด้วยตัวเอง ส่วนการเรียนสิงคโปร์การเขียนและการวิจัยถือเป็นวิชาที่มีความสำคัญ เชื่อว่าจุดๆนี้เป็นจุดที่มีความสำคัญของนักกฎหมายไทย อีกอย่างหนึ่งคือวิธีการเรียนการสอนโดยของไทยจะเน้นเกี่ยวกับการบรรยาย ทั้งนี้อยากจะขอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในการศึกษาต่อในต่างประเทศจากท่านผู้พิพากษาว่ามีความเห็นที่เป็นประเด็นในการที่จะศึกษาในต่างประเทศ

นายชัชเวช (ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลชั้นต้น ประจำสำนักประธานศาลฎีกา) : จากการศึกษาถึง 5 ประเทศสรุปเป็นทวีป โซนของยุโรป มีประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส และอิตาลี ก็คือ จะเน้นในเรื่องของการศึกษาแบบสัมมนาเป็นหลัก และ การบรรยาย ในประเทศอังกฤษการศึกษาจะเน้นการ การบรรยาย เป็นหลัก ส่วนสัมมนาจะเป็นในส่วนของประเทศอิตาลีกับฝรั่งเศส เป็นเช่นเดียวกับของประเทศสวีเดนก็จะเน้นการนั่งโต๊ะแบบกลมๆ เน้นอาจารย์กับลูกศิษย์ การศึกษานั้นจะเป็นในเรื่องประเด็นก็จะนำมาถกกันเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย การสัมมนาจะเข้าประมาณ 15 - 20 ครั้ง โดยการไปอ่านมาก่อนล่วงหน้า เพราะมีนักศึกษามาเรียนเยอะ ส่วนในประเทศสวีเดน ทั้งนี้โดยการเรียนการสอนห้องหนึ่งจะมีวิชาละไม่เกิน 20 คน ก็จะเป็นการนั่งโต๊ะเล็กๆกลมๆ ซึ่งในการเรียนการสอนเห็นด้วยกับระบบนี้ ทั้งนี้ระบบในการเรียนการสอนของประเทศไทย ผมอยากให้บ้านเราได้ปรับอีกนิดหนึ่งคือ จากระบบการบรรยาย มาเป็นระบบสัมมนาบ้าง โดยการศึกษาที่เด็กจะต้องมีการเตรียมตัวก่อนมาเรียน ซึ่งทำให้เด็กมีความตื่นตัวในการศึกษามากยิ่งขึ้น

อาจารย์กิตติ : (คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย) ในประเทศสวีเดน จะเป็นการเน้นถึงในเรื่องการเรียนที่เป็นระบบ การบรรยาย จะเน้นถึงการทำ Workshop ซึ่งการบรรยาย ก็มีแต่ตัว Workshop การทำ Workshop เพราะฉะนั้นถ้าจะเริ่มตั้งแต่คราบแรก เพราะนั้นจะทำให้เด็กดีขึ้น แต่ทั้งนี้ความรู้ทุกอย่างก็จะได้จากในห้องเรียน ฉะนั้นการเรียนดังกล่าวเราจะต้องอ่าน และทำความเข้าใจ วิเคราะห์ถึงข้อมูลที่อ่านมา แต่พอสวีเดนมากใช้ระบบนี้เยอะๆ ผลเสียคือเรื่องค่าตอบแทนของอาจารย์ในการเข้ามาทำ Workshop กับนักศึกษา ด้วยค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น ทั้งนี้จึงมีการทำข้อตกลงมาใหม่คือ ทั้งการ Workshop และ การบรรยาย ควรทำอยู่ในปริมาณที่พอดีต่อการศึกษา ในปัจจุบันการเขียนถือเป็นสิ่งสำคัญในการเขียน ถือได้ว่าการเขียนนั้นเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง ที่ทำให้สื่อสารเข้าใจได้อย่างมากยิ่งขึ้น ยิ่งสำหรับนักกฎหมายยิ่งเลยจะต้องมีภาษาการเขียนที่สละสลวยมากๆ ทั้งนี้ไม่ว่าจัดเป็นการเขียนคำร้อง คำฟ้องต่างๆ หรือ การเขียนตอบของสอบ เป็นต้น ตลอดจนถึงภาษาเขียนที่จะใช้ในการเข้าไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นการเขียนจึงมีปัญหามากมายสำหรับการเขียนของนักศึกษากฎหมายคือ เมื่อเขียนออกมาแล้วทำให้ อาจารย์ผู้สอนไม่เข้าใจในการเขียนสื่อสารนั้นๆมักจะพบไปในทางการตรวจข้อสอบ หรืออ่านไม่รู้เรื่อง เรื่องการไม่มีเหตุผลในการเขียนตอบข้อสอบ

อาจารย์โกญจนาท (อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเกริก) : ในส่วนของแต่ละมหาวิทยาลัยจะเอาในส่วนของเทคโนโลยีมาใช้ มหาวิทยาลัยขอนแก่นจะมีการทำ โครงการที่จะทำขึ้นเพื่อจบในการทำวิจัย เด็กนั้นมีปัญหา สองตัวที่เป็นปัญหาพื้นฐานเลยที่เกี่ยวกับกฎหมายเลยคือ 1.เด็กที่รู้ภาษาไทย คือพูดหรือสื่อสารไม่รู้เรื่อง อธิบายเป็นภาษาไทยไม่รู้ เรื่องเขียนภาษาไทยไม่รู้ ให้เหตุผลโดยเป็นภาษาไทยก็ไม่มี นอกจากเทคโนโลยีแล้วควรจะช่วยการใช้เหตุผล เพราะจริงๆน่าจะมีการแก้ทั้งระบบ คือ คิดว่าตรงนี้มีปัญหาพอขึ้นในระดับที่สูงขึ้นก็มีปัญหา อาจมีผลกระทบต่อการทำงานด้านกฎหมายใช้ การเขียนคำคู่ความก็ดี เพราะฉะนั้นคิดว่าหลายมหาวิทยาลัยน่าจะมีความสนใจกัน

เพราะฉะนั้นเมื่อมองแล้วว่าการเรียนของระบบกฎหมายจะเครียด ซึ่งเป็นเพราะอยู่เนื้อหาวิชาที่ทำให้เครียด จึงจะต้องเน้นเรื่องการ ปฏิบัติคือ Workshop แจกคะแนนทุกครั้งเพราะฉะนั้นก็ต้องเข้าเกี่ยวกับอันนี้หมด พอสอบปลายภาคเด็กทุกคน ซึ่งจะมีเด็กกลุ่มหนึ่งที่มาเรียนทุกวันพอถึงสอบปลายภาคก็จะมีคะแนนส่วนนี้ค่อยช่วยเพื่อทำเกรด กับเด็กที่มีเป้าชัดเจนเขาจะทำการเก็บเกรด

นายชัชเวช (ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลชั้นต้น ประจำสำนักประธานศาลฎีกา) : เพิ่มจากอาจารย์กิตติดยากให้บ้านเราเน้นเรื่องการค้นคว้า เพิ่มในการค้นคว้าทำเว็บไซต์ติดตามหรือถ้าไม่มีพยายามล่อ เพราะจะทำให้มีประโยชน์เพิ่มมากขึ้น เพราะจะทำให้เด็กมีความเข้าใจในเรื่องของการศึกษากฎหมายของแต่ละประเทศมากขึ้น หรือให้เด็กพยายามหาเทปของแต่ละประเทศว่าประเทศนี้ดีไหม หรือประเทศไหนที่ดีกว่า โดยการนำมาเปรียบเทียบทางเนื้อหาทางการศึกษาหาความรู้ อีกทั้งการศึกษากฎหมายยุคนี้อยากให้เน้นถึงการเขียนให้มาก อย่างเช่น การเขียนคำร้อง คำฟ้องต่างๆ ถือว่าเป็นการฝึกเขียนภายในตัว ทั้งนี้ถ้าเด็กเขียนไม่เป็นก็อาจจะทำให้เกิดการผิดพลาดในการประกอบอาชีพได้

(บทสนทนาอย่างสั้น)

อาจารย์พรเพ็ญ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตได้เปิดวิชากฎหมายตัวหนึ่งซึ่งเปิดมาได้ไม่นาน คือ ทักษะการใช้ภาษากฎหมาย เพราะทางมหาวิทยาลัยและหลักสูตรนั้นได้มีการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเขียน เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความชำนาญ และความเข้าใจมากขึ้น

อาจารย์เข้มทอง (อาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) : ช่วงแรกๆทางจุฬาจะไม่ค่อยเปิดวิชานี้ แต่พอระยะหลังๆต้องเปิดให้มี เพราะเด็กของเราไม่สามารถที่จะเรียนมาตามได้ทีละคนได้ ทั้งนี้ก็เช่นเดียวกันเพราะเด็กของเรานั้นก็ไม่สามารถที่จะสื่อสารโดยการเขียนได้อย่างเข้าใจได้ เพราะเมื่อเวลาที่ผ่านมาจะให้เด็กทำงานมาส่งแล้วตรวจ Paper ทำให้ไม่มีประโยชน์อะไร ทั้งนี้ทางมหาวิทยาลัยเองจึงจำเป็นต้องให้ทางอาจารย์ได้พบนักศึกษาแบบตัวต่อตัว ก็เพื่อให้นักศึกษาได้รู้ถึงข้อบกพร่องในเรื่องของการเขียนมากขึ้น แม้ว่าการกระทำได้กล่าวจะต้องใช้อาจารย์เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ก็ถือว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจพอสมควร

อาจารย์เพียงจิต (อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต) : ตามที่ราชภัฏภูเก็ตนั้น เด็กจะมีปัญหาในเรื่องของการใช้ภาษาคือ ส่วนใหญ่นั้นจะมาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น พังงา กระบี่ ตรัง สตูล รวมถึงสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเด็กเป็นอิสลาม มีปัญหาโดยการใช้ภาษา ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้จะใช้เป็นภาษายาวี เด็กเหล่านี้สามารถฟังภาษาไทยรู้เรื่องแต่ไม่สามารถที่จะเขียนภาษาไทยสื่อสารออกมาได้ จึงเป็นปัญหาอย่างมากๆ แต่พอเรียนไปได้สักระยะเกรดของนักศึกษาแต่ละคนก็จะ ซึ่งจะเหลือเด็กที่เป็นอิสลามไม่กี่คน ที่เรียนในกฎหมายหมายเพียงไม่กี่คน

อาจารย์เข้มทอง (อาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) : ในกิจกรรมส่วนของทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็จะมีจุดอ่อน คือ จะใช้งบประมาณกิจการนิสิตเป็นมหาศาล ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากๆ ทั้งนี้กิจกรรมที่กล่าวมาทางมหาวิทยาลัยก็มีการส่งเสริมให้เด็กทำกันมากขึ้น เพราะมีความจำเป็นในด้านทักษะภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ยังมีอีกหนึ่งกิจกรรมล่าสุดหลักๆ คือ การส่งนักเรียนแลกเปลี่ยนมหาวิทยาลัยระหว่างประเทศ โดยล่าสุดได้มีการส่งเด็กไปมาเลเซียและเวียดนามแต่มีข้อจำกัดอยู่ว่าในมหาวิทยาลัยในอาเซียน ทั้งนี้การไปแลกเปลี่ยนก็มีปัญหาอยู่อย่างหนึ่งคือ เราไม่สามารถที่จะส่งนิสิตไปแลกเปลี่ยนได้เพราะด้วยเรื่องของภาษาที่ต้องกับกับการสื่อสารของประเทศนั้นๆ ซึ่งมันเป็นภาษาเฉพาะกลุ่ม แต่เด็กทางต่างประเทศที่ส่งมาแลกเปลี่ยนกับทางมหาวิทยาลัยสามารถที่จะรับเด็กได้ทุกภาษา เนื่องจากมีนักศึกษาปริญญาโทคอยช่วยเหลือในการสื่อสาร เพราะบุคคลเหล่านี้จะมีศึกษาทางด้านภาษาที่เฉพาะ แต่ทั้งนี้ปัญหาของเราคือเราไม่สามารถที่จะส่งเด็กไปแลกเปลี่ยนได้

อาจารย์กิตติ (คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย) : ถือว่ามีความเห็นด้วยกับการทำศาลจำลองของทางมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต แต่ที่นี้มีข้อสังเกตที่ว่าทางเรื่องของภาษาไทยนั้นเด็กนั้นมีความได้กันหรือยัง เพราะเท่าที่เห็นบางครั้งเด็กก็ยังสื่อสารภาษาไทยยังไม่ค่อยรู้เรื่องซึ่งจะต้องมีการพัฒนาตรงนี้ เพราะฉะนั้นการที่จะจัดให้มีศาลจำลองนั้นภายในประเทศ ยินดีที่จะสนับสนุน แต่เนื่องด้วยมีข้อจำกัดหลายๆตัว อาทิเช่น ภาษา หรือตัวของนักศึกษาเอง เนื่องจากเด็กที่เข้ามาศึกษานั้น บางก็เข้ามาศึกษาเพื่อที่จะต้องการเรียนรู้ทางด้านกฎหมายจริงๆ แต่กับอีกกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาศึกษานั้นเพราะไม่รู้อะไรจะเรียนอะไร ทั้งนี้ก็อาจจะต้องเรียนไปก่อน หรือเข้ามาเพื่อเรียนรู้ทางด้านภาษา ทั้งนี้การจัดศาลจำลองนั้นซึ่งในของนักศึกษาเองนั้นจะต้องมีประสบการณ์และความสามารถพอสมควร ซึ่งทางมหาวิทยาลัยก็ได้มีการจัดดูแลและคอยสนับสนุนในด้านนี้อยู่ และทางมหาวิทยาลัยเองก็มีกาสนับสนุนในเข้ากับจิตสาธารณะด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับสังคม

อาจารย์ไถญญาท (อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเกริก) : ทางมหาวิทยาลัยก็ได้มีสนับสนุนให้นักศึกษานั้นได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ แต่สิ่งหนึ่งที่สนับสนุนมากที่สุดของหลักสูตร คือ การจัดศาลจำลอง โดยจัดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์เรียนรู้ตั้งแต่แรกเข้าที่เข้ามาศึกษากฎหมาย (ปี 1) ซึ่งต้องมีพื้นที่ไปเรื่อยๆก็ยังคงทำอยู่

ความคิดเห็นขององค์กรนักกฎหมายท่านหนึ่ง : ดูจากสัดส่วนนักศึกษาถือว่าอยู่ในระดับเกณฑ์ที่ดี ซึ่งดูจากนักศึกษา 30 คน ที่นี้ดูจากแต่ละมหาวิทยาลัยแล้วแต่ละมหาวิทยาลัยก็มีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ปัญหาต่างๆคิดว่าน่าจะแก้ปัญหาดูโดยการเปิดหลักสูตรแต่เริ่ม เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ศึกษา(ทำโดยตั้งแต่ ปี 1) ที่นี้การปฏิบัติจริงก็น่าจะอยู่ในช่วงของปี 3 เพราะคิดว่าเด็กช่วงนี้จะมีประสบการณ์ความรู้ที่เพียงพอ เพราะเด็กนั้นก็จะมีกาผ่านวิชา กฎหมายหลายอย่าง เช่น วิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายล้มละลาย ที่นี้ถามว่าจะเอาไปใช้ในการแข่งขันด้วยหรือไม่นั้นก็ต้องแล้วแต่ทางมหาวิทยาลัย เราไม่ได้หมายความว่าให้มีสิทธิสิ้นสุดตลอด แค่ของให้มีความรู้แค่พอไปแข่งขันได้ก็พอ ทั้งนี้ก็ถือว่าเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้เด็ก เพื่อที่ว่าจบไปแล้วทิศทางในการประกอบอาชีพนั้นควรเป็นอาชีพไหน

อาจารย์เบญจวรรณ (อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม) : ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมได้มีการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมศาลจำลองขึ้นเพื่อให้เด็กได้ รู้จักการแต่งตัว ให้เข้ากับอาชีพนั้นๆ ฝึกการสื่อสาร การประสานงานจากอาจารย์พิเศษท่านต่างๆ ฝึกทางด้านการแสดงออก และฝึกการพูด ทั้งนี้ก็ถือเป็น การเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อฝึกด้านความรู้และประสบการณ์ในทางด้านการใช้กฎหมาย การเรียบเรียงคำพูดเรียบเรียงความคิด(ฝึกกระบวนการคิดที่ถูกต้อง) รวมถึงความเข้าใจในเรื่องแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่เอามาใช้ในการทำศาลจำลอง รวมไปถึงการเข้าถึงสถานที่ที่จะเข้าไปประสานงานอีกด้วย (การรู้จักกาลเทศะ)

นายชัชเวช (ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลชั้นต้น ประจำสำนักประธานศาลฎีกา) : การจัดศาลจำลองจากการสังเกตนั้น เห็นว่าศาลไทยในปัจจุบัน คือศาลยุติธรรม นั้นได้มีการจัดฝึกอบรมเข้าค่ายเกิดขึ้น เพื่อฝึกให้ผู้เข้าอบรมนั้นได้รู้ถึงการฝึกการประกอบวิชาชีพ

นายเจษฎา (ผู้อำนวยการฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ) : เวลาที่การทำศาลจำลอง จะช่วยในเรื่องของการฝึกให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์จริง ถือได้ว่าเป็นการฝึกเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้และสัมผัสชีวิตจริงในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเก็บรายละเอียด และยังรวมไปถึงความเท่าเทียมกันของคน ฝึกในเรื่องของการสื่อสาร มารยาทและเทคนิคการพูดการถามซักต่างๆ

อาจารย์เพียงจิต (อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต) : ในส่วนของทางด้านกิจกรรมทางราชภัฏภูเก็ตจะเป็นในส่วนของการว่าความและศาลจำลองเป็น เพื่อให้เด็กได้รู้ถึงบทบาทและหน้าที่ รวมไปถึงบุคลิก ของตัวละครนั้นๆ ที่ทำขึ้นมานั้นเพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เข้าศึกษา แต่ทั้งนี้เราเองก็อยากจะทำเรื่องของการปลูกป่า จัดกิจกรรมบริจาคเลือด เนื่องด้วยสาขาฟิสิกส์เราจึงไม่สามารถที่จะจัดกิจกรรมเหล่านี้ได้เท่าไร ซึ่งคนภายนอกอาจจะดูว่าเหมือนเป็นการไปแย่งของหลักสูตรอื่นเขาที่เขาทำ แต่ต่อมาภายหลังได้มีผู้สนับสนุน คือ การทำนิติศาสตร์สัญจร เพื่อเป็นการเผยแพร่กฎหมายให้ประชาชนรู้ถึงกฎหมาย

อาจารย์ยุทธพงษ์ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : จากที่ได้ทำการสนทนากลุ่มขึ้นมาทำให้รู้ถึงความคิดเห็นของแต่ละท่าน คือ มีความคิดเห็นที่ตรงกันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้จะดูคำอธิบาย ตามเอกสารหมายเลข 2 หน้าที่ 8 ซึ่งความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรสาขานิติศาสตร์บัณฑิตในเรื่องของการที่จะเกิดอาเซียนขึ้นมา โครงสร้างนั้นได้มีการปรับเปลี่ยนอย่างไร ซึ่งประเด็นความคิดเห็นตรงนั้นมากที่สุดคือในเรื่องของภาษา เพียงแต่ยังมีประเด็นที่ปลื้มยกย่องขึ้นมาอีก คือในเรื่องของภาษานี้ไม่ใช่ตัวหลักและไม่ได้เป็นคำตอบทั้งหมด เพราะว่าจากการให้ข้อมูลมา ซึ่งทั้งนี้ในกลุ่มอาเซียนนั้นก็ให้มีภาษาเป็นของตนเอง ทั้งนี้ในส่วนที่เป็นผลมากที่สุดแต่ถ้าตัวเลขที่ค่าเฉลี่ย 4.03 ถือว่าเป็นอันดับที่น้อยที่สุด คือว่าพอเข้าอาเซียนแล้วตลาดแรงงานหรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนั้นจะน้อยที่สุด ทั้งนี้ก็อยากจะทำความเข้าใจว่าอาจจะไม่ได้เกี่ยวกับประเด็นของผู้ประกอบการอาจจะใช้ต่างกันแล้วแต่การพิจารณา

อาจารย์กิตติ (คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย) : ถ้าสมมุติตนเองเป็นหมอเหมือนมีการเข้าสู่อาเซียนแล้วนั้นอาชีพนี้น่าจะมีผลกระทบต่อตลาดแรงงานอยู่ จากที่ได้คุย อาจจะมีการแยกออกมาเป็นสองระดับบนและระดับล่าง ถ้าระดับบนใช่ แต่ของหมอแทบจะไม่มีกระทบ เพราะมีการชักประวัติต้องใช้ภาษาไทย ทั้งนี้เวลาที่เปิดอาเซียนคนพวกนี้ก็จะมีการเข้ามาศึกษากับเรา เพราะฉะนั้นอย่างหมอถือว่าอยู่ในระดับที่ดีมาก ที่นี้ถ้าเป็นกฎหมาย นักกฎหมายถ้าเป็นสำนักงานกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Firm) อาจจะมีผลกระทบมาก แต่ว่าถ้าอยู่ในระดับล่าง ยังไงอาชีพนักกฎหมายถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก

อาจารย์ยุทธพงษ์ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : ทั้งนี้คำตอบจากการสำรวจก็จะได้ประมาณว่า ผู้ตอบตกลงว่าผลกระทบจากอาเซียนนั้น น้อยสุดของมากที่สุดคือ เป็นเรื่องของวิชาชีพ

นายเจษฎา (ผู้อำนวยการฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสหภาพความ) : ผู้ที่จะไปปรับราชการไม่น่าจะมีปัญหา ทั้งผู้พิพากษาที่ไม่มีผลกระทบ แต่ทนายก็น่าจะมีผลดีด้วยซ้ำเมื่อมีการเปิดอาเซียนขึ้น อย่างเช่น การใช้ ภาษาถ้ามีความรู้ด้านภาษาอื่นจะสามารถทำให้ทนายผู้นั้นมีงานที่สามารถเข้าไปในกลุ่มอาเซียนได้ ทั้งนี้ก็ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง ว่าสำนักงานกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Firm) ในระดับสูง จะกระทบคิดว่าไม่น่าจะมีมากนัก เพราะว่าสำนักงานกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Firm) นั้นทำงานกับการใช้ภาษาอยู่แล้ว เพราะส่วนใหญ่มักจะมีบริษัทต่างชาติเข้ามาใช้บริการตรงนี้ เพราะฉะนั้นผลกระทบจริงๆ น่าจะเกิดน้อยมากในส่วนนี้นักกฎหมายทั้งหมด ปัญหาคือถ้าใครปรับตัวได้ดีสามารถสื่อสารพูดได้หลายภาษา ก็จะทำให้มีช่องทางที่หลากหลายในการที่จะประกอบอาชีพ เพราะฉะนั้นในเรื่องของประชาคมอาเซียนนั้นที่จะเข้ามาก็ไม่น่าจะมีผลกระทบมากนัก แม้กระทั่งตอนนี้ สำนักงานกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Firm) ของประเทศไทยนั้นก็ใช้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานประกอบอาชีพในประเทศไทย ใช้คนไทยมาเป็นลูกน้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการว่าความในศาล ทั้งนี้เพราะไม่คิดว่าการว่าความในศาลจะใช้ภาษาอังกฤษยังงี้ก็ต้องใช้ภาษาไทย ก็ต้องใช้คนไทยเป็นคนทำงาน ข้อสังเกตก็คือเวลานี้คนในประชาคมอาเซียนทั้งหลายฟังภาษาไทยได้รู้เรื่อง ทั้งนี้ทางเขารู้ว่าเราเองพูดอะไร เขาฟังรู้เรื่องแต่เราเองนั้นที่ไม่สามารถที่จะฟังได้รู้เรื่อง ที่จะต้องทำงานต่อไปข้างหน้า ฉะนั้นถ้าการเข้าอาเซียนถือว่าจะต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก

นายเจษฎา (ผู้อำนวยการฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสหภาพความ) : เพิ่มเติมทางสหภาพความได้มีการร่าง พรบ.ทนายความไปเมื่อ 8-9 ปีที่ผ่านมาเพื่อรองรับในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการวางแผนไว้นานพอสมควร นั่นก็คือให้มีพนักงานที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายต่างประเทศ ประเทศไทยต้องมีการขึ้นจดทะเบียน ทั้งนี้ถ้าสำนักงานกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Firm) ต่างประเทศเข้ามาทำงานอาจจะไม่มีจริยธรรมพอ ทั้งนี้ก็ยังมีกฎหมายคุ้มครองสำหรับผู้ที่มาใช้บริการ ซึ่งอาจจะพบปัญหาทางด้านของจริยธรรม ทั้งนี้เราเองก็จะพยายามที่จะสร้างตรงนี้ขึ้นมาซึ่งการจะทะเบียนก็ยังคงเป็นสัญญาชาติไทยอยู่ เพื่อการทำงานอย่างเมที่ในกาเปิดอาเซียน และทางสหภาพความเองก็ได้มีการเตรียมตัวเพื่อที่จะรับการเปิดอาเซียน แต่เสียดายที่ร่าง พรบ.ดังกล่าวทางศาลยุติธรรมยังไม่ได้มีการอนุมัติขึ้น

อาจารย์ยุทธพงษ์ (คณะอาจารย์ผู้ทำวิจัย) : เพิ่มเติมประเด็นใน หน้าที่ 9 ซึ่งมีผลสอดคล้อง
กับความคิดเห็นของผู้ร่วมเข้าสัมมนาได้ให้ไว้เกี่ยวกับหลักสูตรนิติศาสตร์เพื่อรองรับความต้องการของ
อาเซียน ซึ่งอันดับแรกเป็นเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม ประเด็นที่สองคือ เป็นเรื่องของการ
ประกอบอาชีพต่อมาเป็นเรื่องของทักษะ

ประวัติคณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ - นามสกุล นางสาวพรเพ็ญ ไตรพงษ์ ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์
หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 295 ถนนราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร หมายเลขโทรศัพท์ 02-
244-5800, 02-244-5840-1, 08-3553-0222 โทรสาร 02-244-5840

E-mail : cherryornpen@yahoo.com

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สาขาวิชา	ชื่อสถานศึกษา
น.บ. (นิติศาสตร์)	นิติศาสตร์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
น.ม. (นิติศาสตร์)	กฎหมายธุรกิจ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประกาศนียบัตรเนติบัณฑิต	นิติศาสตร์	เนติบัณฑิตยสภา
ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ		สภานายความ

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย

งานที่สำเร็จแล้ว

1. วิจัยในชั้นเรียนเรื่องพฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรการ
โรงแรมต่อวิชาสัมมนากฎหมายเพื่อการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประจำปีการศึกษา 2554
2. โครงการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิของผู้บริโภค ของ สคบ.
3. โครงการการศึกษาพัฒนาองค์กรและนวัตกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรม และค่านิยมที่เอื้อ
ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ของ สำนักงาน ป.ป.ช.
4. โครงการศึกษาเชิงสำรวจเรื่องปัญหาสังคมบริโภคนิยม และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิ
ของผู้บริโภคของ สคบ. ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ปีงบประมาณ พ.ศ.2555
5. พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน
วิชาพระธรรมบาลยติธรรม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
6. ความคาดหวังของนักศึกษานิติศาสตร์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
7. พฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ: กรณีศึกษา
นักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ประจำปีการศึกษา 2/2554 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต
8. พฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชาเอกเทศสัญญา 2
ประจำปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีงบประมาณ พ.ศ.2556

9. ความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีงบประมาณ พ.ศ.2556
10. ความคิดเห็นและความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมาย ลักษณะปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีงบประมาณ พ.ศ.2556
11. โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายใต้นโยบายคุ้มครองผู้บริโภค ในบริบทของ แผนยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2555-2558 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 ของ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555
12. โครงการศึกษาบทบาท ภารกิจ ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ปีงบประมาณ พ.ศ.2556
13. โครงการสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการ หน่วยงานราชการรัฐวิสาหกิจ ที่มี ต่อการให้บริการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

งานวิจัยที่กำลังทำ :

1. พฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมาย ลักษณะนิติกรรมสัญญา ประจำปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีงบประมาณ พ.ศ.2556

ประสบการณ์ในการทำงานอื่นๆ

1. ผู้เรียบเรียงเอกสารประกอบการสอน รายวิชา กฎหมายลักษณะตัวเงิน กฎหมายลักษณะ ประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน พระธรรมนูญศาลยุติธรรม กฎหมายเอกเทศสัญญา 1 กฎหมาย เอกเทศสัญญา 3 กฎหมายอาญา 1 และภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมาย 1
2. อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายธุรกิจ กฎหมายการพาณิชย์ กฎหมายลักษณะตัวเงิน กฎหมาย ลักษณะประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน พระธรรมนูญศาลยุติธรรม กฎหมายลักษณะพยาน ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย และสัมมนากฎหมายเพื่อการจัดการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการบริการ
3. หน่วยงานและที่ปรึกษากฎหมาย บริษัท อัจฉริยะ กฎหมาย จำกัด
4. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชากฎหมายธุรกิจ และภาษีอากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร
5. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชาภาษีอากร หลักสูตรนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ศูนย์มีนบุรี
6. หน่วยงานและที่ปรึกษากฎหมาย สำนักกฎหมาย ดำเนิน สมเกียรติ และบุญมา จำกัด
7. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย 1-2 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
8. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชากฎหมายหลักทรัพย์สิน และสัมมนากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียว

9. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เอเชียอาคเนย์
10. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
11. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชาภาษาอังกฤษ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
12. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย หลักสูตรประกาศนียบัตร
สำหรับนักกฎหมาย และวิชากฎหมายภาษาอังกฤษ 1 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
13. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชาเกี่ยวกับกฎหมาย สถาบันบ้านความรู้
14. อาจารย์พิเศษ ผู้บรรยายวิชากฎหมายธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ โปรแกรมภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ผู้ร่วมวิจัย 1

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธิพงษ์ ลีลากิจไพศาล

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	สาขา	สถาบันการศึกษา
ปริญญาตรี	รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการบริหารงานบุคคล	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ปริญญาเอก	รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการบริหารทรัพยากรมนุษย์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์ในการทำงาน

ปัจจุบัน

1. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ.2556
2. กรรมการบริหารหลักสูตรหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2555-ปัจจุบัน
3. กรรมการบริหารหลักสูตรหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2555-ปัจจุบัน
4. ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ.2550-2555

ผลงานวิชาการ

1. เอกสารประกอบการสอน “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์” มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ.2549 - ปัจจุบัน
2. หนังสือ “การบริหารการพัฒนาและเทคนิคสำหรับการพัฒนาการบริหาร” มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ.2549 – ปัจจุบัน

ประสบการณ์ในการทำงานที่ปรึกษาโครงการ

1. หัวหน้าโครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายใต้นโยบายคุ้มครองผู้บริโภค ในบริบทของแผน ยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖
2. หัวหน้าโครงการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๖๐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖
3. ที่ปรึกษาโครงการศึกษาบทบาท ภารกิจ ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖

4. ที่ปรึกษาโครงการสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อการติดต่อประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556
5. หัวหน้าโครงการการศึกษาเชิงสำรวจเรื่องปัญหาสังคมบริโภคนิยม และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ สิทธิของผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปีงบประมาณ 2555
6. หัวหน้าโครงการเรื่อง การประเมินผลเชิงวิเคราะห์และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของโครงการ อย.น้อย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕
7. หัวหน้าโครงการศึกษาพัฒนาองค์กรและนวัตกรรมการสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2555
8. หัวหน้าโครงการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิของผู้บริโภค กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปีงบประมาณ 2554 สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
9. หัวหน้าโครงการสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อการติดต่อประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554
10. หัวหน้างานวิจัยสำรวจ TRIANGLE Baseline Survey Employment and Working Condition of Migrant Workers in Thailand ของ International Labor Organization (ILO) United Nations (UN) 2554
11. หัวหน้าโครงการสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ที่มีต่อการให้บริการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
12. หัวหน้าโครงการติดตามและจัดทำรายงานการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
13. นักวิจัยโครงการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลการวางแผนและ การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ 2552
14. หัวหน้าโครงการการสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ประจำปีงบประมาณ 2552
15. ที่ปรึกษาเทศบาลตำบลสตึก จ.ชลบุรี ปีงบประมาณ 2552
16. ที่ปรึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง จังหวัดปราจีนบุรี ปีงบประมาณ 2551

17. นักวิจัยโครงการติดตามประเมินผลโครงการ “เสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2550 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
 ประสบการณ์ในการทำงานที่ปรึกษาด้านการประเมินผล

1. ที่ปรึกษาการประเมินผลรับรองผลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงาน ก.พ.ร.
2. ที่ปรึกษาด้านการประเมินผล (บริษัท ทีโอที จำกัด) มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาองค์กรภาครัฐ (IRDP) รับผิดชอบในการประเมินผลตามระบบประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556
3. ที่ปรึกษาการประเมินผลตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงาน ก.พ.ร.
4. ผู้ประเมินอภิมานภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ปี พ.ศ.2555-2557
5. ที่ปรึกษาการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ มิติที่ 4 PMQA ปีงบประมาณ 2552-2554 สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงาน ก.พ.ร.
6. ผู้ตรวจประกันคุณภาพทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2550-2553

ประสบการณ์ในการวิจัย

1. นักวิจัยโครงการวิจัย คุณลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ประจำปีงบประมาณ 2556 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
2. ที่ปรึกษาโครงการวิจัย พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนวิชาพระธรรมนุญศาลยุติธรรม ปีงบประมาณ 2556
3. นักวิจัยโครงการวิจัย “การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข เด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาคร”
4. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 โดยคณะกรรมการธิการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
5. คณะผู้วิจัย คณะอนุกรรมการ การศึกษาผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อผู้บริโภค คณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2550
6. ประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรและคณะกรรมการต่างๆ
7. คณะกรรมการประเมินผลการจัดทำมาตรฐานความโปร่งใสของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556
8. วิทยากรการประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ชุมชนสำคัญและจัดทำแผนการสนับสนุนชุมชนสำคัญของกรมการพัฒนาชุมชน ตามโครงการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556
9. วิทยากรการจัดทำยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2554-2558 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

10. วิทยาการประจำโครงการยุทธศาสตร์ผ้าไหมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (กลุ่มนครชัยบุรินทร์) 2554
11. วิทยาการประจำโครงการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 2554
12. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพบัณฑิตทางการจัดการภาครัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 2554
13. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 2554
14. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 2554
15. วิทยาการโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค. (2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2553-2554

อาจารย์พิเศษและกรรมการในมหาวิทยาลัยต่างๆ

1. ผู้ประเมินบทความ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ฉบับที่ 1 ปีที่ 2556 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. กรรมการสอบวิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2555
3. ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบผลงานทางวิชาการเอกสารประกอบการสอน/เอกสารคำสอน
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พ.ศ.2555
5. กรรมการตรวจบทความวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 พ.ศ. 2555
6. กรรมการพิจารณาหัวข้อวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2548 – ปัจจุบัน
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 2549 – 2551
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 2548 – 2552
10. มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2548

ผู้ร่วมวิจัย 2

ชื่อ - นามสกุล : นางสาวสุภาภรณ์ เกลี้ยงทอง ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์
หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 295 ถนนราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร หมายเลขโทรศัพท์ 02-
244-5800, 02-244-5840-1, 086-666-1972 โทรสาร 02-244-5840

E-mail : rjarnsu@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สาขาวิชา	ชื่อสถานศึกษา
น.บ. (นิติศาสตร์)	นิติศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประกาศนียบัตรเนติบัณฑิต	นิติศาสตร์	เนติบัณฑิตยสภา
ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ		สภานายความ

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย

งานที่สำเร็จแล้ว

1. การประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2551
2. การพัฒนาหลักสูตรนิติศาสตร์ตามกรอบคุณวุฒิฉบับพัฒนา 2554
3. พฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ : กรณีศึกษา
นักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ประจำปีการศึกษา 2/2554 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต
4. พฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชาเอกเทศสัญญา
2 ประจำปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีงบประมาณ พ.ศ.2556
5. ความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายลักษณะละเมิด
จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีงบประมาณ พ.ศ.2556
6. ความคิดเห็นและความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมาย
ลักษณะปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต ปีงบประมาณ พ.ศ.2556
7. ความคาดหวังของนักศึกษานิติศาสตร์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

งานวิจัยที่กำลังทำ

1. พฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมาย
ลักษณะนิติกรรมสัญญา ประจำปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปีงบประมาณ พ.ศ.2556

ประสบการณ์ในการทำงาน/ผลงานวิจัย/ที่ปรึกษา และงานอื่นๆ

1. ทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงาน เอ แอนบิซิเนส จำกัด
2. อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายการพาณิชย์ หมวดวิชาสังคมศาสตร์ กรุงเทพมหานครวิทยาลัย

3. อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายธุรกิจ กฎหมายลักษณะนิติกรรมและสัญญา กฎหมายลักษณะตัวเงิน กฎหมายปกครอง กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน และสัมมนากฎหมาย เพื่อการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ
4. ผู้แต่งหนังสือคำบรรยายกฎหมายลักษณะนิติกรรมและสัญญา

ผู้ร่วมวิจัย 3

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางพัชฌณ ใจสอาด อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชา
สังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม หมายเลขโทรศัพท์ 08-4726-4455 โทรสาร 02-512-3695

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเอกชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กำลังศึกษาปริญญาเอก สาขานิติศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

รามคำแหง

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย

งานวิจัยที่กำลังทำ :คุณภาพการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม งบรายได้ประจำปีงบประมาณ 2554 ตอนนี้นำถึงบทที่
4 เหลือบทที่ 5 ประมาณ 80 %